

ปัญหาการคลังท้องถิ่นของไทย

- ปัญหาเชิงนโยบาย

นโยบายถ่ายโอนภารกิจลงสู่ท้องถิ่นทำให้ท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้บุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถบริหารและพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

- ปัญหาด้านโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยยังคงมีการพึ่งพิงรายได้จากส่วนกลางเป็นสัดส่วนที่สูง ในขณะที่รายได้ที่จัดเก็บเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนที่ต่ำมาก ส่งผลต่อความเป็นอิสระของท้องถิ่น

- ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการคลังของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูงกลับได้
รับการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปมากกว่าท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจัด
เก็บรายได้ต่ำ ทั้งนี้ เนื่องจากเงินอุดหนุนทั่วไปของประเทศไทยนั้นมี
วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ที่จะลด
ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและการเงินการคลังระหว่างพื้นที่ที่ร่ำรวย
และพื้นที่ที่ยากจน อีกทั้ง “การจัดสรรภาษีแบ่ง” (Shared Taxes) ยังไม่มี
ความเหมาะสม อีกทั้ง “ความไม่คงเส้น คงวา”

-ปัญหาความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารการคลัง

ด้านการบริหารการคลัง จะเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่การขาดความเป็นอิสระทางการคลังด้านการกำหนดรายได้ของตนเอง ด้านบุคลากร เกิดจากการขาดแคลนบุคลากร เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในการดำเนินการจัดเก็บภาษี และขาดความรู้ความเข้าใจข้อกำหนดและการตีความกฎหมายข้อปฏิบัติในการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่น และด้านประชาชนผู้เสียภาษี ประชาชนผู้เสียภาษีพยายามเลี่ยงภาษี

- ปัญหาเรื่องการจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์การจัดประเภทภาษีที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ มีผลต่อขนาดและความสามารถจัดเก็บของท้องถิ่น อีกทั้งเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณไม่สะท้อนภาระหน้าที่ในพื้นที่

- ปัญหาเรื่องการจัดสรรรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแข่งขันกันการให้บริการสาธารณะเพื่อสร้างฐานคะแนนนิยมของตนเองกับประชาชนในท้องถิ่น โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมทำให้การจัดบริการสาธารณะท้องถิ่นมีขนาดใหญ่เกินความสามารถทางการคลังของท้องถิ่น

- ปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่น

ไม่มีกฎหมายที่รองรับการกำหนดแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน อีกทั้งแหล่งรายได้ของท้องถิ่นมาจากภาษีฐานแคบ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย เป็นเหตุให้รายได้ที่มาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองจึงมีสัดส่วนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางแก้ไขปัญหา การคลังท้องถิ่นของไทย

- ควรมีการส่งเสริมการพัฒนารายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรขยายฐานภาษีและกำหนดแหล่งรายได้ให้กับท้องถิ่น
- รัฐบาลควรออกกฎหมายเพื่อรองรับการกำหนดแหล่งรายได้ของท้องถิ่น ให้มีความชัดเจน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ ในการจัดเก็บภาษีและการกำหนดบทลงโทษกับผู้ค้างชำระภาษี
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบ การบริหารจัดการองค์กรและปรับเปลี่ยนทัศนคติในกระบวนการทำงาน ของผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน การพัฒนารายได้ของท้องถิ่น

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ในท้องถิ่นในฐานะผู้เสียภาษีให้ชำระภาษีตามหน้าที่ของตน โดยไม่เลี่ยงการเสียภาษี
- ควรมีการกำหนดอัตราภาษีค่าธรรมเนียมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน